RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

İSPANYA II
Altın Çağ

KARACAN

İSPANYA II Altın Çağ

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Paisa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali. Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doc. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5 sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI**, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel 527 00 34 - 526 69 00
Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

ALTIN ÇAĞ

ALTIN ÇAĞ

HIRISTIYAN TAASSUBUNUN İSPANYA MÜSLÜMANLARINI YARIMADADAN KOVMASINDAN SONRA XVI. VE XVII. YÜZYILLARI KAPSAYAN İSPANYOL RÖNESANS'I, KATOLİK KRALLAR DEVRİNDE YARIMADAYI ETKİSİ ALTINA ALAN HÜMANİZM DÜŞÜNCESİ VE...
...RÖNESANS HAREKETİNDEN KAYNAKLANMAKTADIR. RÖNESANS'IN İSPANYA'DA 1550-1650 YILLARI ARASINDA EN YÜKSEK NOKTASINA ULAŞTIĞI BU DÖNEME "ALTIN ÇAĞ" ADI VERİLİR.

BU KÜLTÜREL GELİŞMENİN İLK 50 YILI BOYUNCA İSPANYA, GÜCÜNÜN DORUĞUNA ULAŞMIŞ VE HAKLI OLARAK "GÜNEŞİN HİÇ BATMADIĞI ÜLKE" UNVANINI KAZANMIŞTIR.

ANCAK DAHA SONRA ESKİ GÜCÜNÜ YİTİREN ÜLKE, BU ÜSTÜNLÜĞÜNÜ FRANSA VE İNGİLTERE'YE KAPTIRMIŞ VE ADI GEÇEN DEVLETLER O GÜNE KADAR İSPANYA'NIN ELİNDE BULUNAN SİYASİ HEGEMONYAYI VE DENİZLERDEKİ HÂKİMİYETİ KENDİ ELLERİNE GEÇİRMİŞLERDİR.

İSPANYA, XVI. VE XVII. YÜZYILLAR BOYUNCA AVUSTURYA KÖKENLİ HABSBURG HANEDANI TARAFINDAN YÖNETİLDİ.
SİYASİ ALANDAKİ BAŞARILARINDAN DOLAYI SARILKEN (İSPANYA KRALI I. CARLOS) İLE OĞLU II. FİLİP, "ÜSTÜN AVUSTURYALILAR" LAKABIYLA ANILIRLARDI

ULUSLARARASI İLİSKİLER XVII. YÜZYIL BAŞLARINDA OLUMLU BİR GELİŞME İÇİNE GİRDİ. İNGİLTERE TAHTINA 1603 YILINDA ÖLEN I. ELİZABETH'İN YERİNE I. JAMES (CEYMİS) GEÇMİŞ BULUNUYORDU.

MARY (MERİ) STUART'IN OĞLU OLAN YENİ KRAL, I. ELİZABETH'DEN FARKLI DÜŞÜNCE VE GÖRÜŞLERE SAHİPTİ.

İSPANYA'YA BÜYÜK BİR HAYRANLIK BESLİYOR VE Kİ ÜLKE ARASINDAKİ DİPLOMATİK İLİSKİLERİN ARTIRILMASINI SAVUNUYORDU.

FRANSA'DA İSE KRAL IV. HENRİ, 1598 Y'LINDA MEYDANA GELEN FRANSIZ-İSPANYOL SAVAŞI'NDAN OLUMSUZ YÖNDE ETKİLENEN EKONOMİYİ YENİDEN CANLANDIRMAKLA MEŞGULDÜ.

BU AMAÇLA TARIM VE TİCARETİN DESTEKLENMESİ, EKONOMİNİN ZARARLI FAALİYETLERDEN ARINDIRILMASI İLE İLGİLİ BİR PLÂNIN YARATICISI OLAN SULLY (SALİ) DÜKÜ İLE İŞBİRLİĞİ KURDU.

SONUÇ MÜKEMMELDİ. FRANSA ARTIK İSPANYA'NIN GÜÇLÜ BİR RAKİBİ DURUMUNA GELMİŞTİ. ANCAK KRALIN 1610 YILINDA ÖLDÜRÜLMESİ VE YERİNE GEÇEN OĞLUNUN HENÜZ ÇOCUK YAŞTA (9) OLMASI, ANA KRALİÇE MARİE DE MEDİCİS (MARİ DÖ MEDİÇİ)'NİN ÜLKENİN KADERİNDE SÖZ SAHİBİ OLMASINA YOL AÇTI.

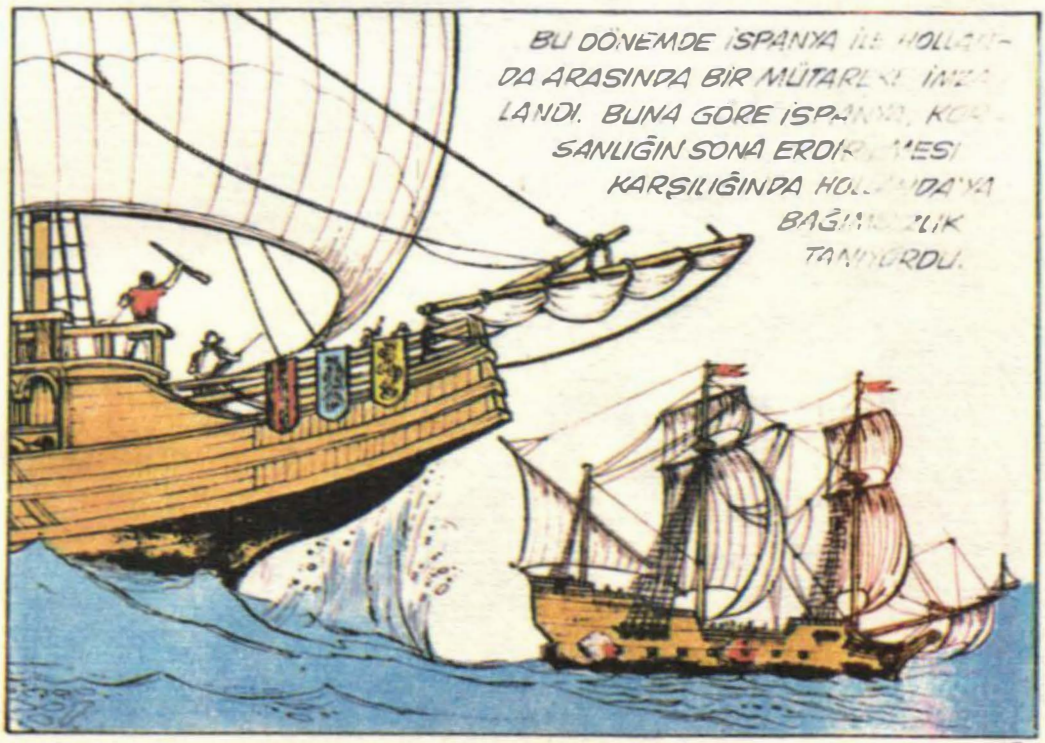
KOYU BİR KATOLİK OLAN VE OTORİTER BİR YAPIYA SAHİP BULUNAN KRALİÇE DE, İNGİLTERE KRALI GİBİ İSPANYA HAYRANIYDI.

SULLY'Yİ GÖREVDEN ALARAK ÇEVRESİNİ İTALYAN DANIŞMANLARLA DOLDURDU. IV. HENRİ'NİN TUTUMLULUĞUNUN YERİNİ ŞİMDİ SAVURGANLIK ALMIŞTI. ÖLEN KRALIN SAĞLAMIŞ OLDUĞU MALİ KAYNAKLAR, SARAY TARAFINDAN HAR VURUP HARMAN SAVRULDU.

DİNİ HOŞGÖRÜYÜ AMAÇLAYAN VE 1598 YILINDA ÇIKARTILMIŞ OLAN NANTES (NANT) FERMANI'NIN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI, KATOLİKLERLE PROTESTANLAR ARASINDA YENİ BİR ÇATIŞMANIN BAŞLAMASINA YOL AÇTI.

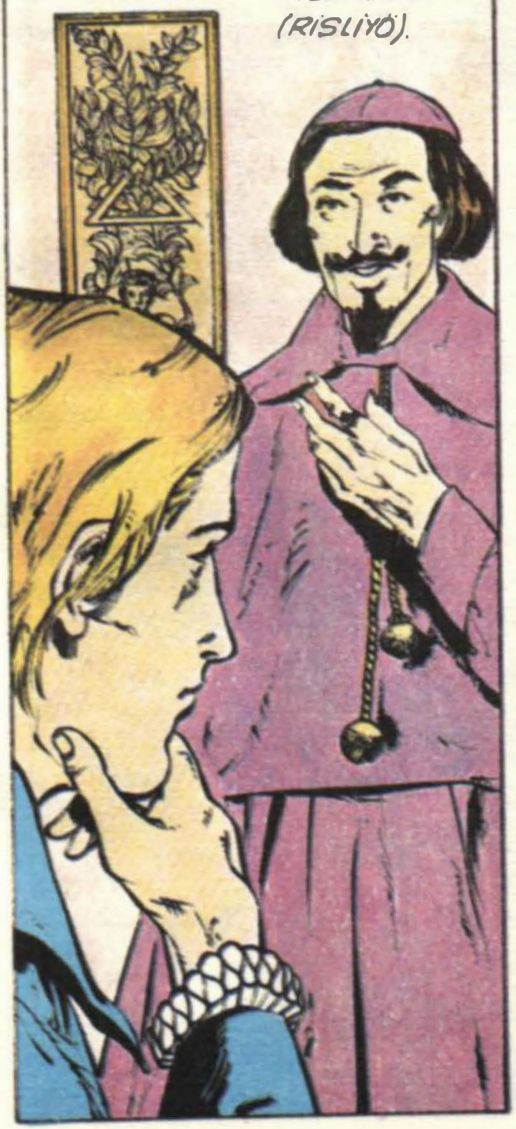
BU DÖNEMDE İSPANYA İLE HOLLANDA ARASINDA BİR MÜTAREKE İMZALANDI. BUNA GÖRE İSPANYA, KORSANLIĞIN SONA ERDİRİLMESİ KARŞILIĞINDA HOLLANDA'YA BAĞIMSIZLIK TANIYORDU.

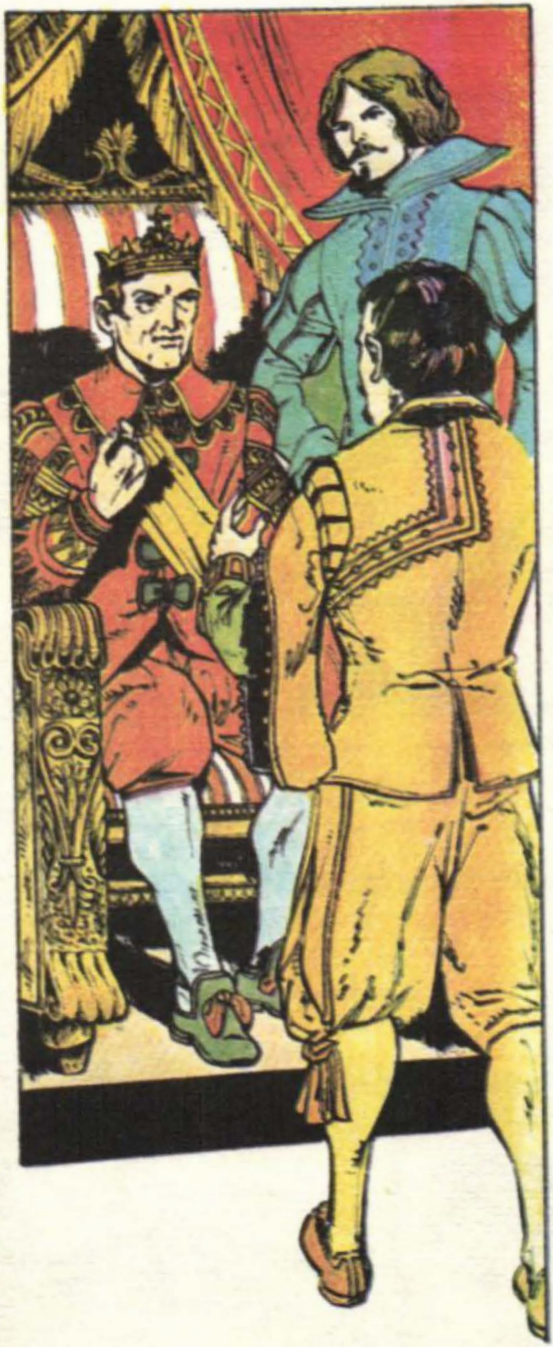

FRANSA'NIN ZAYIFLAMASI, İNGİLİZ VE HOLLANDA GEMİLERİNİN SALDIRILARININ SONA ERMESİ, EN ÇOK İSPANYA'NIN İŞİNE YARADI. ÜLKE EKONOMİSİ, AMERİKA KITASINDAKİ SÖMÜRGELERDEN GETİRİLEN HAMMADDE VE DEĞERLİ MADENLERE DAYANMAKTAYDI.

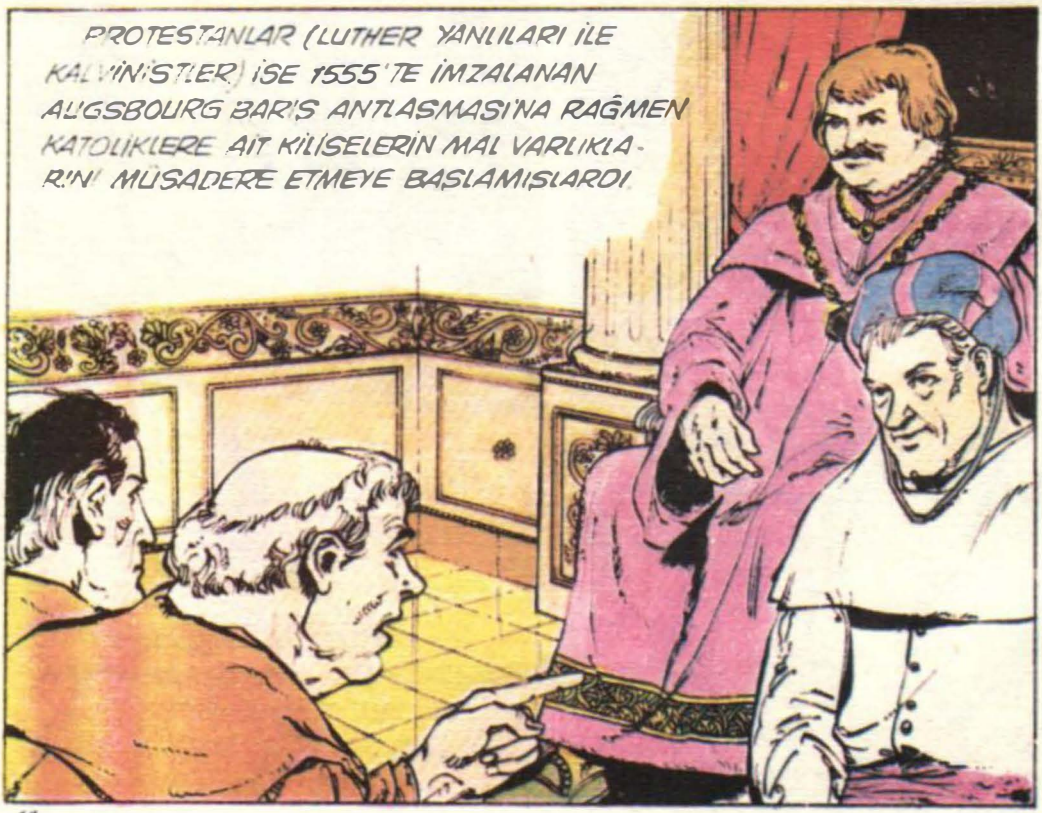
ANCAK DIŞ POLİTİKADAKİ BU OLUMLU ŞARTLAR KISA BİR ZAMAN SONRA DEĞİŞİKLİĞE UĞRAMAKTA GECİKMEDİ. FRANSA'DA XIII. LOUİS (LUİ), ANNESİ MARIE DE MEDİCİS'Yİ TAHTTAN UZAKLAŞTIRARAK İKTİDARI DEVRALDI. İTALYAN GÖZDELERİN SARAYDAN UZAKLAŞTIRILDIĞI BU DÖNEMDE YENİ BİR ŞAHSİYET GÖZE ÇARPMAKTAYDI: KARDİNAL RİCHELİEU (RİŞLİYÖ).

AYNI GÜNLERDE HABSBURG HANEDANININ AVUSTURYA KÖKENLİ KOLU İÇİN ZOR GÜNLER BAŞLADI.

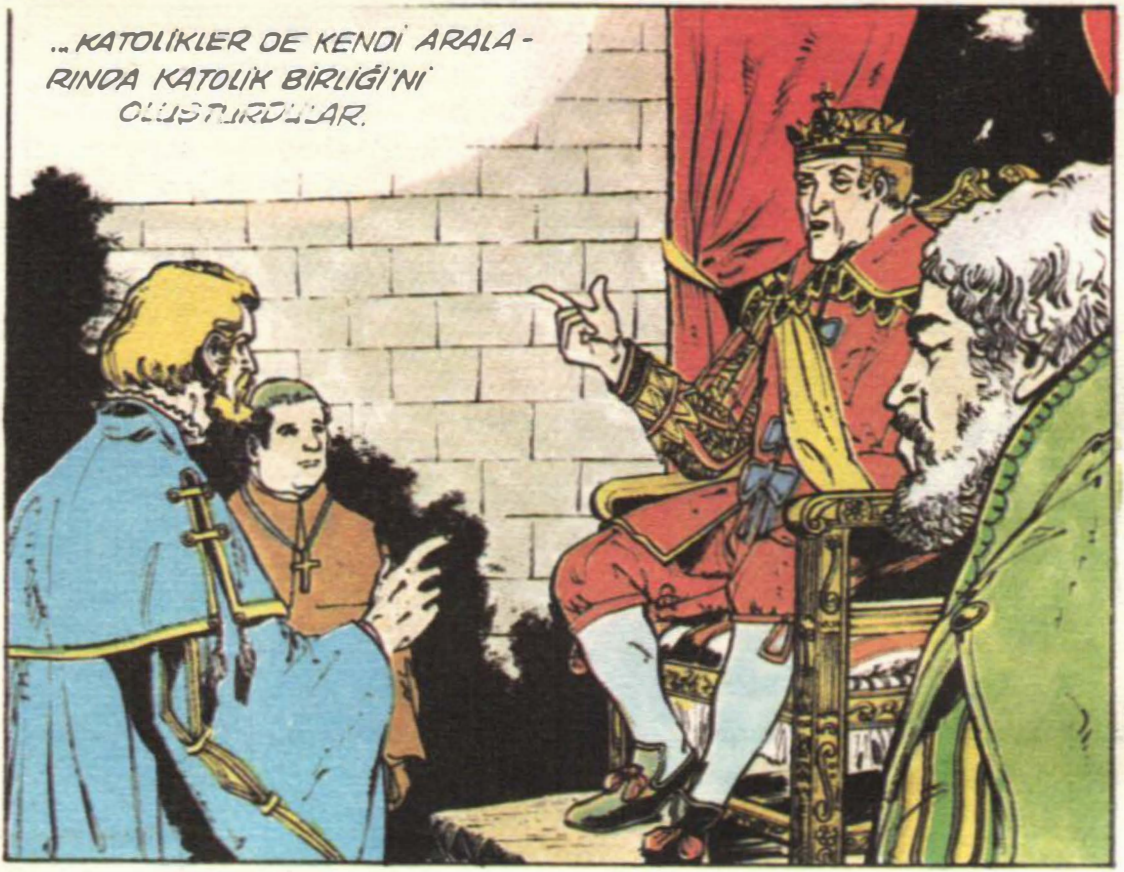

KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORU MATTHİAS (II. FİLİP'İN YEGENİ)'NİN UYGULADIĞI MERKEZİYETÇİ POLİTİKA, ALMAN PRENSLER ARASINDA TEPKİ UYANDIRMAKTAYDI.

PROTESTANLAR (LUTHER YANLILARI İLE KALVİNİSTLER) İSE 1555'TE İMZALANAN AUGSBOURG BARIŞ ANTLAŞMASI'NA RAĞMEN KATOLİKLERE AİT KİLİSELERİN MAL VARLIKLARINI MÜSADERE ETMEYE BAŞLAMIŞLARDI.

ALMAN PRENSLER İSE İMPARATORA KARSI ORTAK BİR POLİTİKA İZLEMELERİNE RAĞMEN DİN KONUSUNDA AYRI GÖRÜSLERİ PAYLASIYORLARDI. MEZHEP KONUSUNDAKİ ÇATISMALAR İKİ AYRI GRUBUN DOĞMASIYLA SONUÇLANDI. PROTESTAN KALVİNİSTLER SEÇİCİ PRENS FRİEDRİCH (FRİEDRİH) LİDERLİĞİNDE PROTESTAN BİRLİĞİ'Nİ KURARKEN....

...KATOLİKLER DE KENDİ ARALARINDA KATOLİK BİRLİĞİ'Nİ OLUŞTURDULAR.

YAŞLI KRALIN ARDINDA VARİS BIRAKMADAN ÖLMESİ ÜZERİNE, İKTİDAR STEİERMARK (STAYERMAK) DÜKÜ OLAN AKRABASI FERDİNAND'A GEÇTİ. KOYU BİR KATOLİK OLAN FERDİNAND, AYNI ZAMANDA MUTLAKIYETÇİLİĞİN DE ATEŞLİ BİR SAVUNUCUSUYDU.

KRALLIĞI AVUSTURYA VE MACARİSTAN TARAFINDAN ONAYLANAN FERDİNAND, ÇOĞUNLUĞUNU KALVİNİSTLERİN OLUŞTURDUĞU BOHEMYA'DA, ÖZELLİKLE ÇEK SOYLULARININ TEPKİSİYLE KARŞILAŞTI.

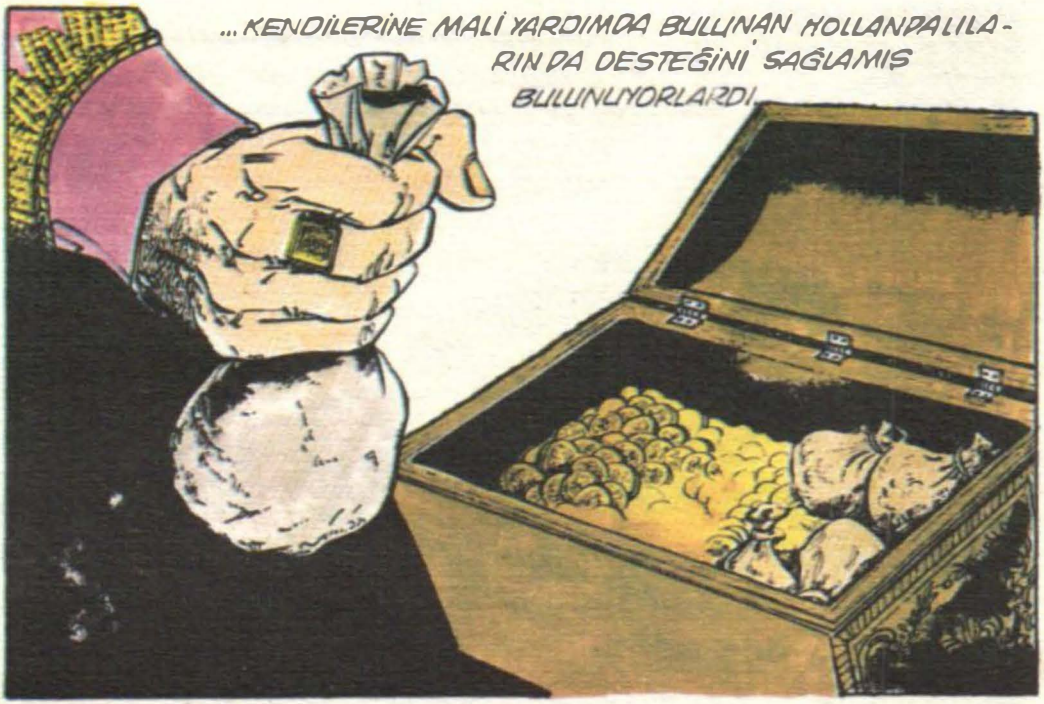
BİR GRUP SOYLUNUN İMPARATORLUĞUN TANINMIŞ İKİ DANIŞMANINI PRAG'DAKİ BİR ŞATONUN PENCERESİNDEN AŞAĞIYA ATMALARI İLE SONUÇLANAN OLAY, 1618 YILINDA "30 YIL SAVAŞLARI"NIN BAŞLAMASINA NEDEN OLDU.

KRALİYET MECLİSİ LAĞVEDİLDİ VE HEMEN HE-
MEN BOHEMYA'NIN TAMAMI ÇEK İSYANCILAR TA
RAFINDAN İŞGAL EDİLDİ. KRALLIĞA SEÇİCİ
PRENS FRIEDRICH'İ GETİREN
SOYLULAR....

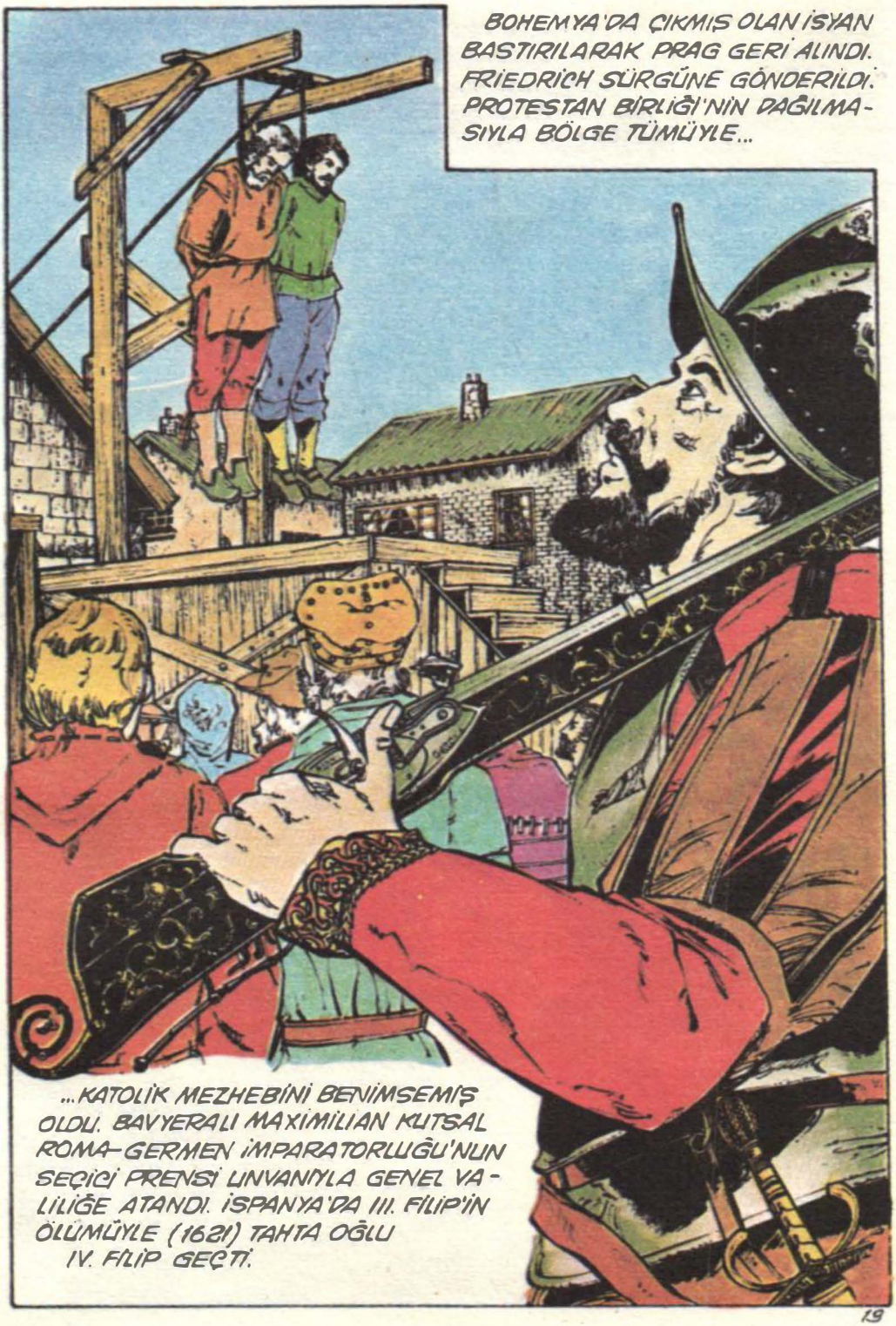
...PROTESTAN BİRLİĞİ İLE...

... KENDİLERİNE MALİ YARDIMDA BULUNAN HOLLANDALILARIN DA DESTEĞİNİ SAĞLAMIŞ BULUNUYORLARDI.

STEİERMAK DÜKÜ, DAHA MATTHİAS'IN SAĞLIĞINDA II. FERDİNAND ADIYLA TAÇ GİYMİŞTİ VE BAVYERALI MAXİMİLİAN'IN LİDERLİĞİNDE KATOLİK ALMANLARLA İSPANYA KRALI III. FİLİP'TEN BÜYÜK DESTEK GÖRMEKTEYDİ.

FRANSA, LUTHER YANLISI ALMANLAR GİBİ BU DURUMA TARAFSIZ KALMAYI TERCİH ETTİ. FERDİNAND'I DESTEKLEYENLER ARASINDA SAKSONYA SEÇİCİ PRENSİ DE BULUNMAKTAYDI.
BİR BAVYERA ORDUSU AVUSTURYALI VE İSPANYOL ASKERLERİN DESTEĞİNDE....
...1620 YILININ SONLARINDA ALMAN PARALI ASKERLERİNİN DESTEĞİNDEKİ ÇEK VE MACAR SÜVARİLERİNİ, BELA HORA (BEYAZ DAĞ) OVASINDA BOZGUNA UĞRATTI.

BOHEMYA'DA ÇIKMIŞ OLAN İSYAN BASTIRILARAK PRAG GERİ ALINDI. FRİEDRİCH SÜRGÜNE GÖNDERİLDİ. PROTESTAN BİRLİĞİ'NİN DAĞILMASIYLA BÖLGE TÜMÜYLE...
...KATOLİK MEZHEBİNİ BENİMSEMİŞ OLDU. BAVYERALI MAXİMİLİAN KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞU'NUN SEÇİCİ PRENSİ UNVANIYLA GENEL VALİLİĞE ATANDI. İSPANYA'DA III. FİLİP'İN ÖLÜMÜYLE (1621) TAHTA OĞLU IV. FİLİP GEÇTİ.

AYNI YIL, İSPANYA İLE HOLLANDA ARASINDAKİ ATEŞKESİN BOZULMASI ÜZERİNE SAVAŞ BAŞLADI. İSPANYOLLAR, FRANSA VE İNGİLTERE'NİN MÜTTEFİĞİ DURUMUNDAKİ HOLLANDALILARI YENEREK ÜLKENİN ÖNEMLİ KENTLERİNDEN BREDA'YI ELE GEÇİRDİLER.. BU OLAY VELAZQUEZ (VELAZKEZ) TARAFINDAN....

.... "BREDA'NIN TESLİMİ" YA DA "MIZRAKLAR" ADLI ÜNLÜ TABLOSUYLA ÖLÜMSÜZLEŞTİRİLMİŞTİR.

BU ARADA DANİMARKA VE NORVEÇ'İN LUTHER YANLISI KRALI IV. CHRİSTİAN (KRİSTİYAN)'IN DURUMA MÜDAHALE ETMESİ 30 YIL SAVAŞLARI'NI YENİDEN ALEVLENDİRDİ.

HABSBURGLARA OLAN DÜŞMANLIĞI BU YOLLA AÇIĞA ÇIKMIŞ OLAN KRAL, HAFİF BİR DONANMA İLE ALMANYA'DA KARAYA ÇIKTI VE PROTESTAN PRENSLERDEN BÜYÜK ÖLÇÜDE DESTEK GÖRDÜ.

ÖTE YANDAN HOLLANDA VE İNGİLTERE DE BU HAREKÂTA MALİ DESTEK SAĞLAMAYI ÜSTLENMİŞ BULUNUYORLARDI. İSKANDİNAV KRALI KISA SÜREDE 20.000 KİŞİLİK BİR ORDU KURDU.

BU ARADA II. FERDİNAND DA ALMAN GENERALİ WALLENSTEİN (VALINSTAYN)'I YARDIMA ÇAĞIRMAKLA MEŞGULDÜ.

KRALIN YARDIM TEKLİFİNİ KABUL EDEN WALLENSTEİN, AVRUPA'NIN DÖRT BİR YANINDAN GELEN PARALI ASKERLERLE GÜÇLÜ BİR ORDU KURDU.
1626 YILINDA BELÇİKALI GENERAL TILLY (TİLİ) KOMUTASINDAKİ KATOLİK BİRLİĞİ, IV. CHRİSTİAN'IN ORDUSUNU KUZEY ALMANYA'DA YENİLGİYE UĞRATTI. KOMŞU EYALETLER, WALLENSTEİN'IN EMRİNDEKİ PARALI ASKERLERİN ELİNE GEÇTİ.

KUZEY ALMANYA'DA SİMDİYE KADAR TARAFSIZLIĞINI KORUMUŞ OLAN BRANDENBURG EYALETİ BU TARİHTE HABSBURGLARA KATILDI. IV. CHRISTIAN 1629'DA LÜBECK BARIŞ ANTLAŞMASINI İMZALAMAK ZORUNDA KALDI VE İSKANDİNAVYA'YA ÇEKİLDİ. KATOLİK KİLİSESİNİN MÜSADERE EDİLMİŞ OLAN MALLARININ GERİ VERİLMESİNİ ÖNGÖREN BİR FERMAN, LUTHER YANLISI İSVEÇ KRAL GUSTAF II. ADOLF DESTEĞİNDEKİ PROTESTAN PRENSLER ARASINDA YENİ BİR HUZURSUZLUĞA YOL AÇMIŞTI.

KURNAZ BİR DİPLOMAT VE USTA BİR SAVAŞÇI OLAN KRAL, FİNLANDİYA, ESTONYA, LİVONYA VE VİSTÜL IRMAĞI HALİCİNİN DENETİMİNİ ELİNDE BULUNDURMAKTAYDI.

ANCAK BALTIK DENİZİ'NE HÂKİM OLMASI İÇİN ALMANYA KIYILARINI DA ELİNE GEÇİRMESİ GEREKİYORDU. BURADA YAŞAYAN PROTESTANLARIN HİMAYESİNİ ÜSTLENEREK BU DURUMA BİR ÇARE BULMAK İSTEDİ.

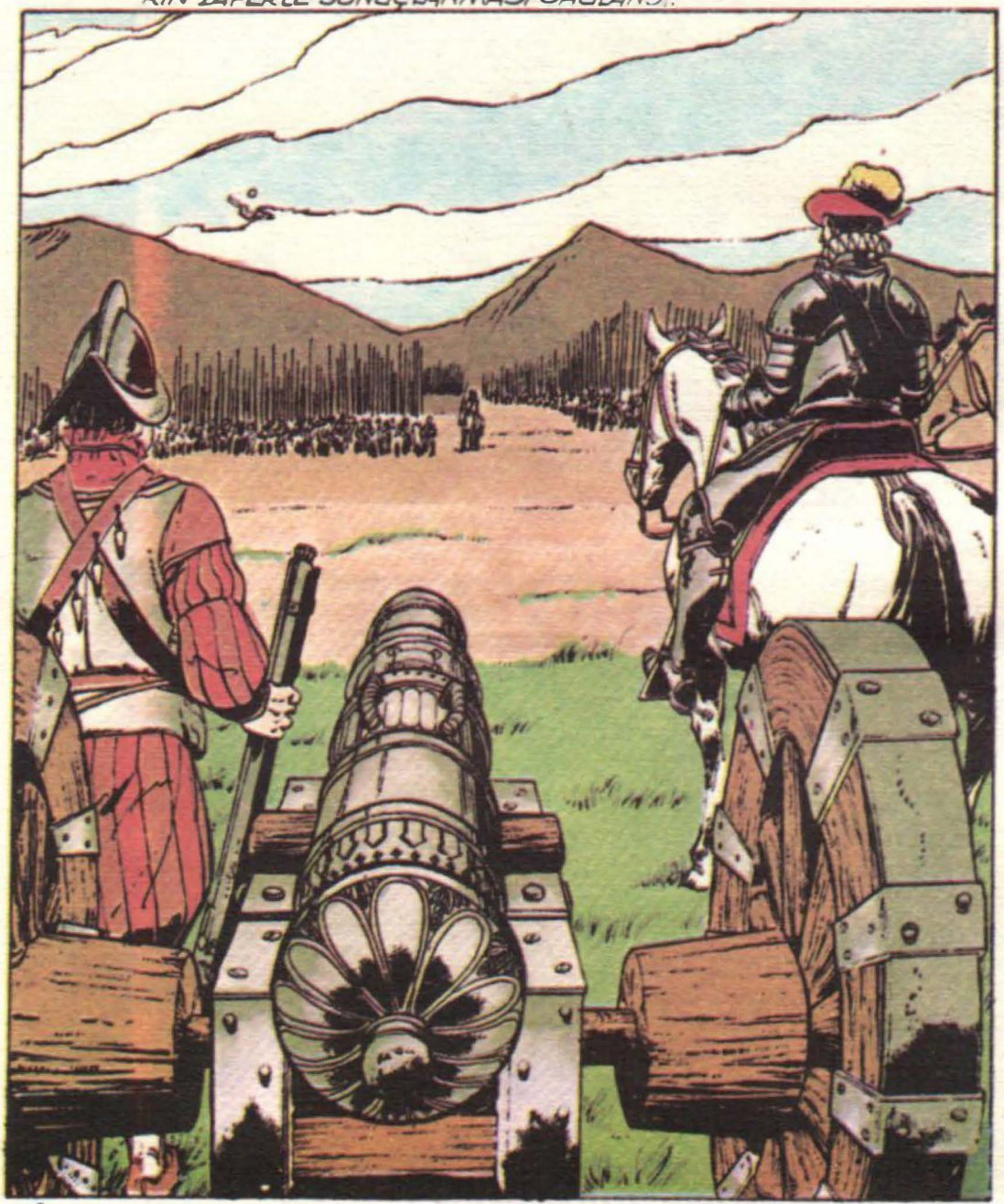
ONUN BU DÜŞÜNCESİ FRANSA TARAFINDAN BÜYÜK BİR TEŞVİK GÖRDÜ. FRANSA'NIN BAŞINDA BU DÖNEMDE XIII. LOUİS (LUİ)'NİN BAŞBAKANI KARDİNAL RİCHELİEU BULUNUYORDU.

RİCHELİEU AYNI ZAMANDA BİR DİN GÖREVLİSİ OLDUĞU İÇİN LUTHER YANLISI KRALI DESTEKLEDİĞİNİ AÇIKÇA İFADE ETMEK YERİNE ONA GİZLİCE SİLAH VE PARA YARDIMINDA BULUNMAYI TERCİH ETTİ.

GUSTAF II. ADOLF 1630'DA 10.000 KİŞİLİK BİR ORDUYLA KUZEY ALMANYA'YI İŞGÂL ETTİ VE POMERANYA'YI EGEMENLİĞİ ALTINA GİRMEYE ZORLAYARAK MECKLENBURG DÜKLÜĞÜNÜ FETHETTİ. WALLENSTEİN'IN, II. FERDİNAND TARAFINDAN YAĞMA HAREKETİNE....

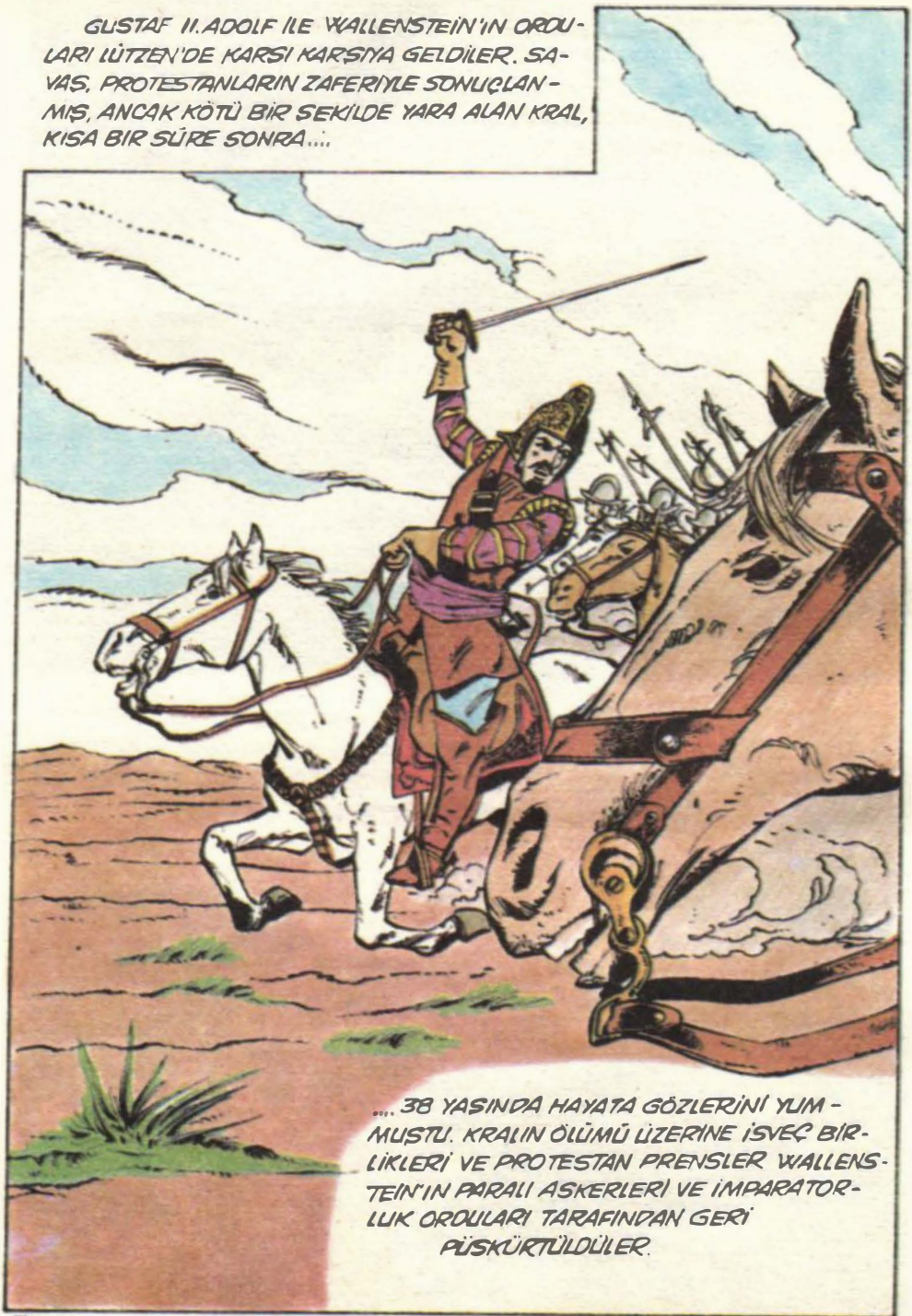

...BİR SON VERMEK AMACIYLA DAĞITILMIŞ OLAN PARALI ASKERLERİ, BU YENİ İSTİLACILARA KATILMAKTA GECİKMEDİLER. BRANDENBURG VE SAKSONYA, İSVEÇ KRALINA BOYUN EĞDİ VE MAGDEBURG KENTİ GENERAL TILLY TARAFINDAN ATEŞE VE KANA BULANDI.

GÜNEYE DOĞRU İLERLEYEN GUSTAF II. ADOLF VE PROTESTAN PRENSLER, 1631'DE MEYDANA GELEN LEİPZİG (LAYPZİG) MEYDAN SAVAŞI'NDA TİLLY'NİN KATOLİK KUVVETLERİNİ YENİLGİYE UĞRATTILAR. SAVAŞA KATILAN FRANSIZ DRAGON ALAYLARI, ORDUNUN HEM SÜVARİ HEM DE PİYADE GÜÇLERİNİ OLUŞTURMAKTAYDILAR. TOPLARIN ATEŞLENMESİNDE İSE FİŞEKTEN (BARUTLA DOLU MERMİ) YARARLANILIRDI. GEREK TOPÇU BİRLİKLERİNİN DÜZENİ, GEREKSE HAFİF SÜVARİLERLE, PİYADE SINIFININ İŞBİRLİĞİ SONUCU, O GÜNE KADAR DENENMEMİŞ, YEPYENİ TAARRUZLARIN ZAFERLE SONUÇLANMASI SAĞLANDI.

MUZAFFER KRAL GÜNEYE DOĞRU İLERLEYEREK BAVYERA'YI İŞGÂL ETTİ. İKİ ORDU NİSAN 1632'DE LECH (LEH)'TE KARŞI KARŞIYA GELDİLER. MEYDANA GELEN ÇARPIŞMADA GENERAL TILLY HAYATINI KAYBETTİ.

İSVEÇ KRALI ARTIK AVUSTURYA KAPILARINA DAYANMIŞ DURUMDAYDI. II. FERDİNAND, TILLY'NİN ÖLÜMÜ ÜZERİNE YENİDEN WALLENSTEİN'DAN YARDIM İSTEMEK ZORUNDA KALDI.

GUSTAF II.ADOLF İLE WALLENSTEİN'IN ORDULARI LÜTZEN'DE KARSI KARSIYA GELDİLER. SAVAS, PROTESTANLARIN ZAFERİYLE SONUÇLANMIŞ, ANCAK KÖTÜ BİR SEKİLDE YARA ALAN KRAL, KISA BIR SÜRE SONRA....
.... 38 YASINDA HAYATA GÖZLERİNİ YUMMUSTU. KRALIN ÖLÜMÜ ÜZERİNE İSVEÇ BİRLİKLERİ VE PROTESTAN PRENSLER WALLENSTEİN'IN PARALI ASKERLERİ VE İMPARATORLUK ORDULARI TARAFINDAN GERİ PÜSKÜRTÜLDÜLER.

WALLENSTEIN 1634 YILI BAŞLARINDA DÜŞMANLA İŞBİRLİĞİ YAPMASINDAN ŞÜPHELENEN II. FERDİNAND TARAFINDAN PLÂNLANAN BİR SUİKASTE KURBAN GİTTİ.

PARALI ASKERLER İSVEÇLİ ASKERLERİN DE KENDİLERİ GİBİ YAĞMA OLAYLARINA KARIŞMASI VE BÖLGEDE ANARŞİNİN ARTMASI ÜZERİNE DÜŞMANLIKLARA BİR SON VERMEK AMACIYLA ARALARINDA ANLAŞMAYI TERCİH ETTİLER.

1635 YILI ORTALARINDA İMPARATORLA ÇOK SAYIDA PROTESTAN PRENSİN KATILDIĞI BİR BARIŞ ANTLAŞMASI İMZALANDI. TAM HER ŞEYİN YOLA GİRDİĞİ BİR SIRADA RİCHELİEU'NÜN ANİ BİR KARARIYLA....

.... SAVAŞ YENİDEN PATLAK VERDİ. FRANSA'DAN ASKERİ YARDIM ALAN PROTESTAN ALMAN BİRLİKLERİ, İSPANYOL SINIRINDA TOPLANMAYA BAŞLADILAR.

IV. FİLİP, FRANSIZLARIN HOLLANDA, MİLANO VE İBERİK YARIMADASINA DÜZENLEDİKLERİ SALDIRILARLA MÜCADELE ETMEK ZORUNDA KALDI....

....VE KISA ZAMANDA KARŞI SALDIRIYA GEÇEREK PARİS'İ TEHDİT EDER DURUMA GELDİ. ERTESİ YIL (1637) BİR FRANSIZ BİRLİĞİ, GÜNEY FRANSA'YI İŞGAL ETTİ.

BU ARADA RICHELIEU'NÜN SALDIRGAN POLITIKASI, İSPANYA KRALLIĞI'NDAKİ KARISIKLIKLARI KÖRÜKLEMEYE DEVAM ETMEKTEYDİ. PORTEKİZ YENİDEN BAĞIMSIZLIĞINA KAVUSMAK VE 60 YILDIR DEVAM EDEN İSPANYOL....

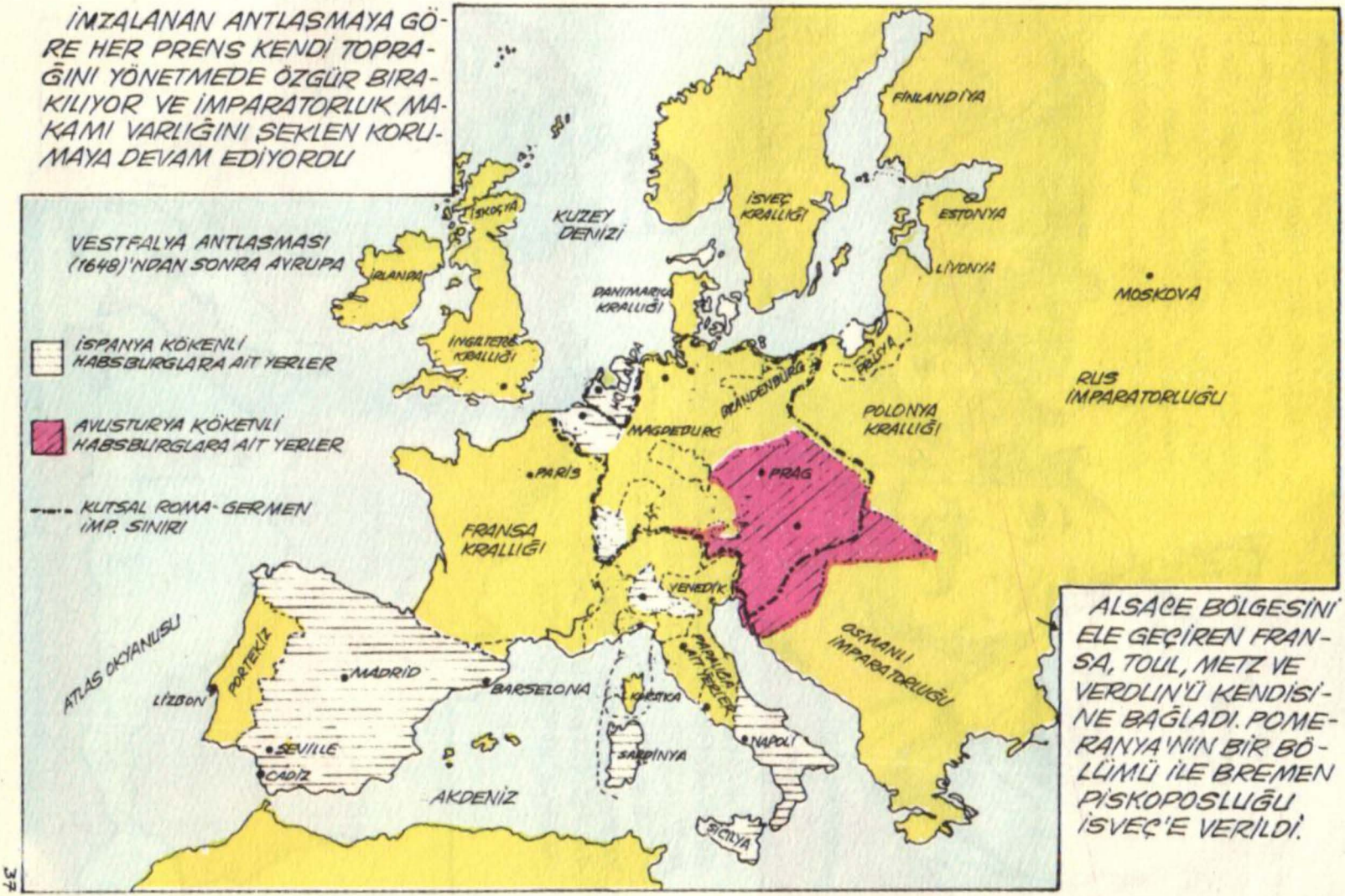

...EGEMENLİĞİNE SON VERMEK AMACIYLA BRAGANZA HANEDANININ BİR ÜYESİNİ IV. JOAO ADIYLA PORTEKİZ KRALI İLAN ETMEK ÜZERE HAREKETE GEÇTİ.

AYRICA KARDİNAL RICHELIEU DE DÜŞMANI İÇERİDEN VURMAK AMACIYLA KATALONYA VE NAPOLİ'DE İSYANLAR ÇIKARTMAKLA MEŞGULDÜ. İSPANYOL SALDIRISI BÜTÜN CEPHELERDE GERİ PÜSKÜRTÜLDÜ VE....
...FRANSIZLAR ROCROI (ROKRUA)'DA BÜYÜK BİR ZAFER ELDE ETTİLER (1643). BU GALİBİYET AYNI ZAMANDA KUTSAL ROMA- GERMEN İMPARATORLUĞU İLE SAVAŞ HALİNDE BULUNAN PROTESTANLARA YARDIM GÖNDERİLMESİNİ DE MÜMKÜN KILDI.

BABASININ ÖLÜMÜYLE KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞU TAHTINI DEVRALMIŞ OLAN III. FERDİNAND, BÜTÜN CEPHELERDE YENİLGİYE UĞRAMASI VE DÜŞMANIN BAŞKENTİN KAPILARINA DAYANMASI ÜZERİNE BARIŞ GÖRÜŞMELERİNE RAZI OLDU.

BUNA RAĞMEN BARIŞ, ANCAK RICHELIEU'NÜN ÖLÜMÜNDEN (1642) SONRA GERÇEKLEŞTİRİLEBİLDİ.
İSPANYA'NIN ANLAŞMAYA YANAŞMAMASINA RAĞMEN, İMPARATOR, FRANSIZLAR VE MÜTTEFİKLERİ İLE 1648 YILINDA VESTFALYA ANTLAŞMASI'NI YÜRÜRLÜĞE KOYDU.

İMZALANAN ANTLAŞMAYA GÖRE HER PRENS KENDİ TOPRAĞINI YÖNETMEDE ÖZGÜR BIRAKILIYOR VE İMPARATORLUK MAKAMI VARLIĞINI ŞEKLEN KORUMAYA DEVAM EDİYORDU

ALSACE BÖLGESİNİ ELE GEÇİREN FRANSA, TOUL, METZ VE VERDUN'Ü KENDİSİNE BAĞLADI. POMERANYA'NIN BİR BÖLÜMÜ İLE BREMEN PİSKOPOSLUĞU İSVEÇ'E VERİLDİ.

VESTFALYA BARIŞI İLE İSVİÇRE VE HOLLANDA'YA BAĞIMSIZLIK TANINIYOR, KALVİNİSTLER LUTHER YANLILARINA TANINAN BÜTÜN HAKLARDAN YARARLANMA HAKKINA SAHİP OLDUKLARI GİBİ, OCAK 1624'TEN ÖNCEKİ MEZHEP..

.... FARKLILIKLARI DA KORUNUYORDU. HABSBURG HANEDANININ ÇÖKÜŞÜ İYİCE HIZLANMIŞ DURUMDAYDI. TEK BİR SÜPER GÜÇ DÜŞÜNCESİ ARTIK YERİNİ BÜYÜK DEVLETLER ARASINDAKİ GÜÇ DENGESİNE BIRAKMIŞTI.

BÖYLECE 30 YIL SAVAŞLARI SONA ERDİ. ASLINDA SAVAŞ, İMPARATORLUKTA YAŞAYAN KATOLİKLERLE PROTESTANLAR ARASINDA BAŞLAMIŞ. AVRUPA'NIN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜNÜN DESTEKİSİNE ALARAK HABSBURGLARLA BOURBON KATOLİK HANEDANLARI ARASINDAKİ MÜCADELEYE DÖNÜŞMÜŞTÜ.

IV. FİLİP, AKRABASI III. FERDİNAND'DAN HİÇBİR ASKERİ DESTEK GÖRMEMESİNE RAĞMEN FRANSA İLE OLAN MÜCADELESİNİ SÜRDÜRMEKTE KARARLIYDI. BU AMAÇLA XIV. LOUIS'NİN ANNESİ AVUSTURYALI ANNA'YA KARŞI MUHALEFET OLUŞTURAN FRANSIZ SOYLULARINA YANAŞTI.

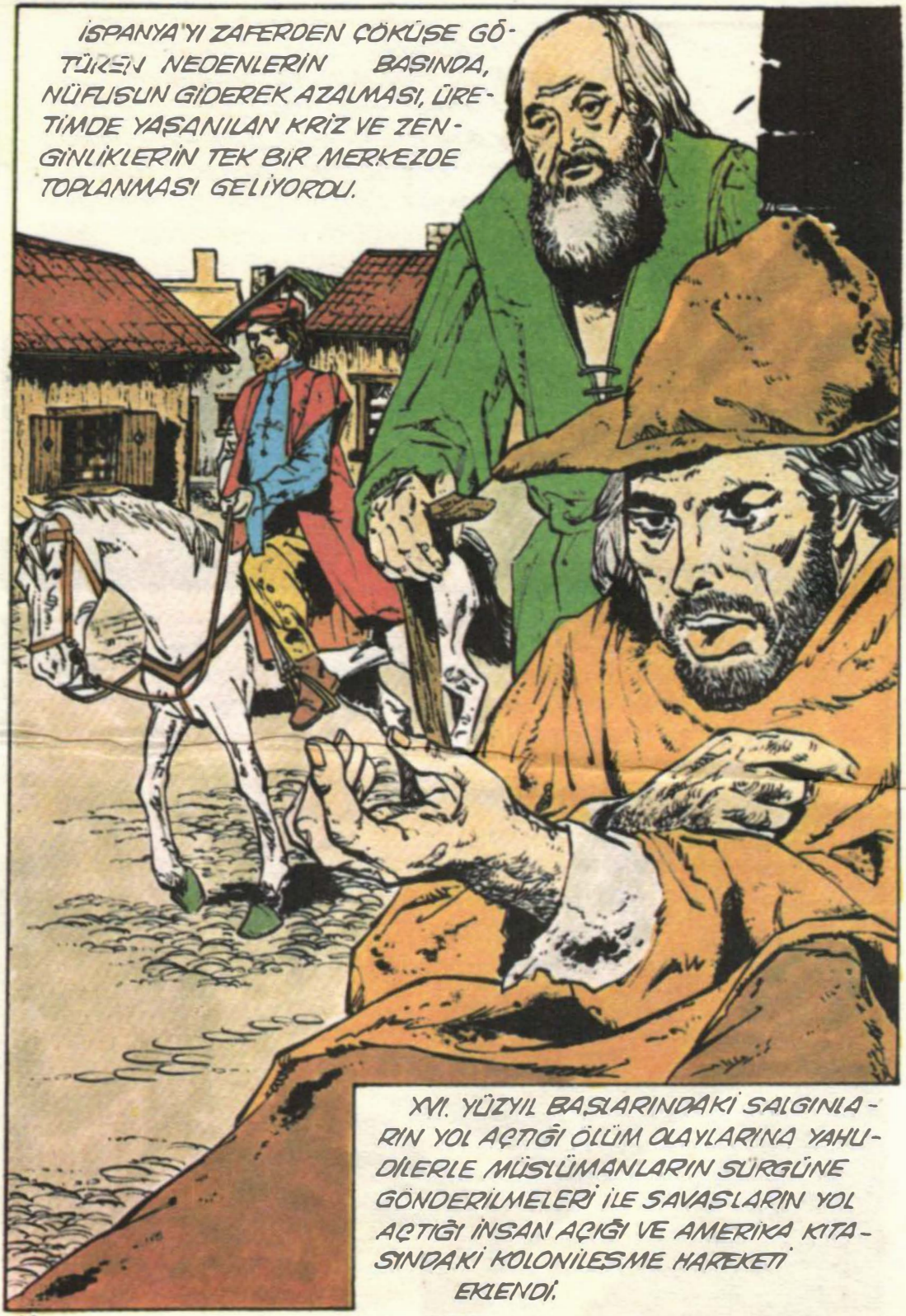
DUNES (DÜN)'DE UĞRANILAN YENİLGİDEN SONRA 1659 YILINDA YAPILAN ANTLAŞMAYLA ARTOİS VE ROUSSILLON (RUSİYON) BÖLGELERİ İLE HOLLANDA'NIN BİR BÖLÜMÜ FRANSA'YA VERİLDİ.

ANTLAŞMANIN BİR DİĞER MADDESİ İSPANYA KRALININ KIZI MARİA TERESA İLE FRANSA KRALI XIV. LOUİS'NİN EVLENMELERİNİ ÖNGÖRMEKTEYDİ. KRAL NAKİT OLARAK ÖDENECEK YÜKLÜ BİR TAZMİNAT KARŞILIĞINDA İSPANYOL TOPRAKLARI ÜZERİNDEKİ İSTEKLERİNDEN VAZGEÇMEYİ VAAT EDİYORDU.

IV. FİLİP, BU KEZ DE PORTEKİZ'İ GERİ ALMAYI DENEDİ FAKAT BU GİRİŞİM DE ÖLÜMÜNDEN (1665) KISA BİR SÜRE ÖNCE BAŞARISIZLIKLA SONUÇLANDI. DAHA SONRA YERİNE GEÇECEK OLAN...

...OĞLU II. CARLOS'U EKONOMİSİ ZAYIF DÜŞMÜŞ, GÜÇSÜZ BİR KRALLIK BEKLİYORDU.

İSPANYA'YI ZAFERDEN ÇÖKÜŞE GÖTÜREN NEDENLERİN BAŞINDA, NÜFUSUN GİDEREK AZALMASI, ÜRETİMDE YAŞANILAN KRİZ VE ZENGİNLİKLERİN TEK BİR MERKEZDE TOPLANMASI GELİYORDU.
XVI. YÜZYIL BAŞLARINDAKİ SALGINLARIN YOL AÇTIĞI ÖLÜM OLAYLARINA YAHUDİLERLE MÜSLÜMANLARIN SÜRGÜNE GÖNDERİLMELERİ İLE SAVAŞLARIN YOL AÇTIĞI İNSAN AÇIĞI VE AMERİKA KITASINDAKİ KOLONİLEŞME HAREKETİ EKLENDİ.

YENİDÜNYA'DAN GETİRİLEN ÇOK SAYIDA DEĞERLİ MADEN, YERLİ ÜRÜNLERİN FİYATLARININ ARTMASINA YOL AÇTI VE SATIN ALMADA METAL PARANIN KULLANILMASINA GEÇİLDİ.

ÖTE YANDAN SOYLULARA VE KİLİSEYE AİT ARAZİLERİN GENİŞLEMESİ SONUCU KÜÇÜK ÇİFTLİKLER BİRER BİRER YOK OLURKEN TARIMSAL FAALİYETLERDE DE BİR GERİLEME GÖRÜLDÜ.

TİCARET VE SANAYİ ALANINDAKİ KRİZ, YÖNETİMDEKİ AŞIRI MERKEZİYETÇİLİK VE AĞIR VERGİLER, ŞEHİR YAŞAMINI FELÇE UĞRATMIŞ DURUMDAYDI.

BU DURUM ORTAÇAĞ ANLAYIŞI DOĞRULTUSUNDA, BİR İŞE GİRİP ÇALIŞMAYI KÜÇÜMSEYEN SOYLU SINIFIN İŞİNE YARADI VE DÖNEMİN ZENGİN DEVLETLERİNİN UYGULADIĞI EKONOMİ POLİTİKASININ GELİŞMESİNİ ENGELLEDİ.

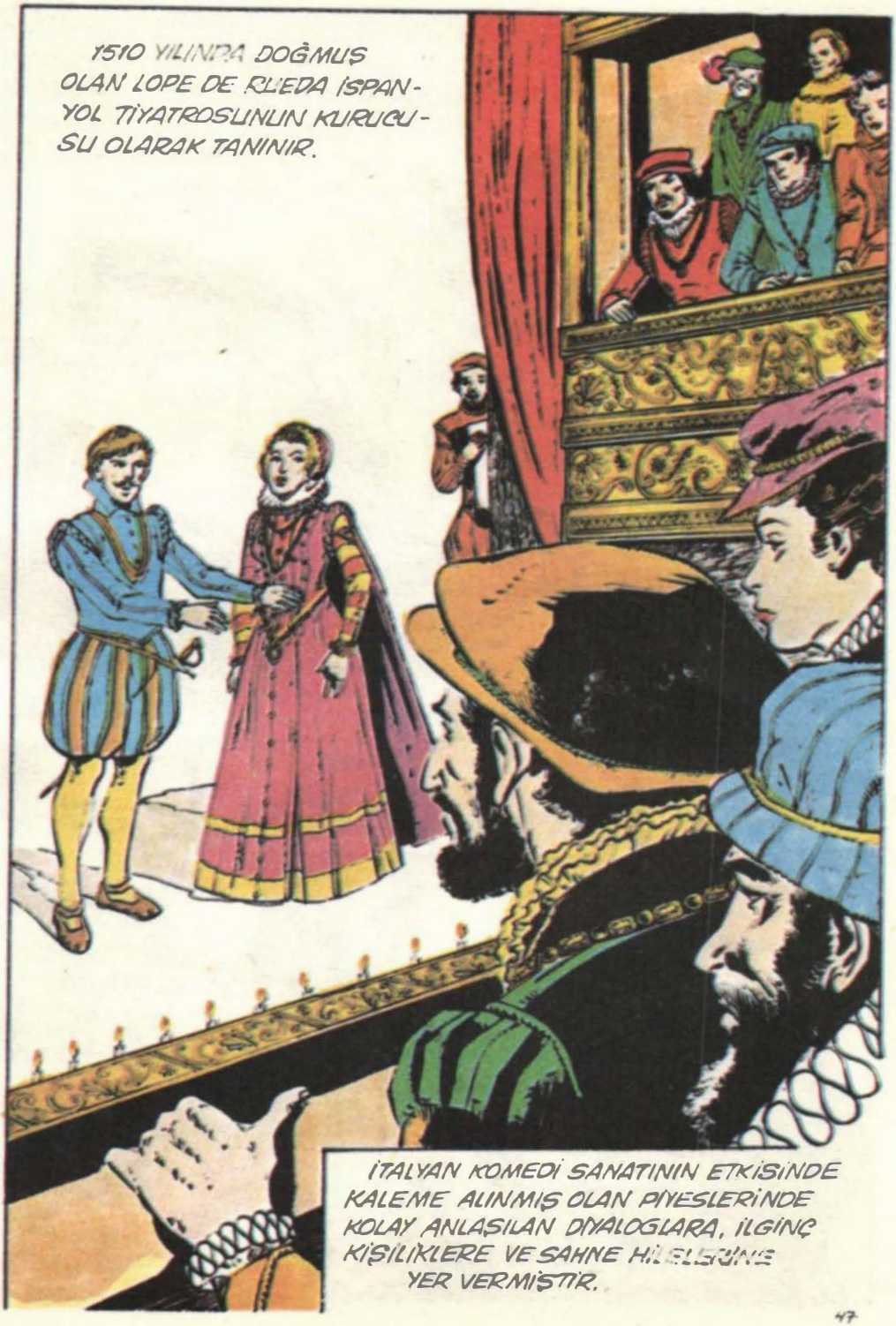
İŞTE İSPANYA, ŞARLKEN VE II. FİLİP DEVRİNDEKİ PARLAK DURUMUNU III. VE IV. FİLİP ZAMANINDA BU NEDENLERDEN DOLAYI YİTİRMİŞTİR. EDEBİYAT, GÜZEL SANATLAR VE FELSEFE ALANINDA "ALTIN ÇAĞ"IN YAŞANDIĞI BU İKİNCİ DÖNEMİ HAZIRLAYANLARIN BAŞINDA....

.... ŞARLKEN DEVRİNDE YAŞAMIŞ, SÖVALYELİĞİN TİPİK ÖRNEĞİ, İSPANYOL ŞAİRİ GARCİLASO DELLA VEGA (1503-1536) GELİR.

AYNI ZAMANDA USTA BİR ASKER OLAN SAİR, 11 HECELİK MISRALARINDA, KIRSAL KESİMDEKİ YAŞANTIDAN VE KÖY MANZARALARINDAN DUYGULU ÖRNEKLER VERMİŞ VE BİR SAVAŞTA ALDIĞI YARALAR SONUCU 33 YAŞINDA HAYATA GÖZLERİNİ YUMMUŞTUR.

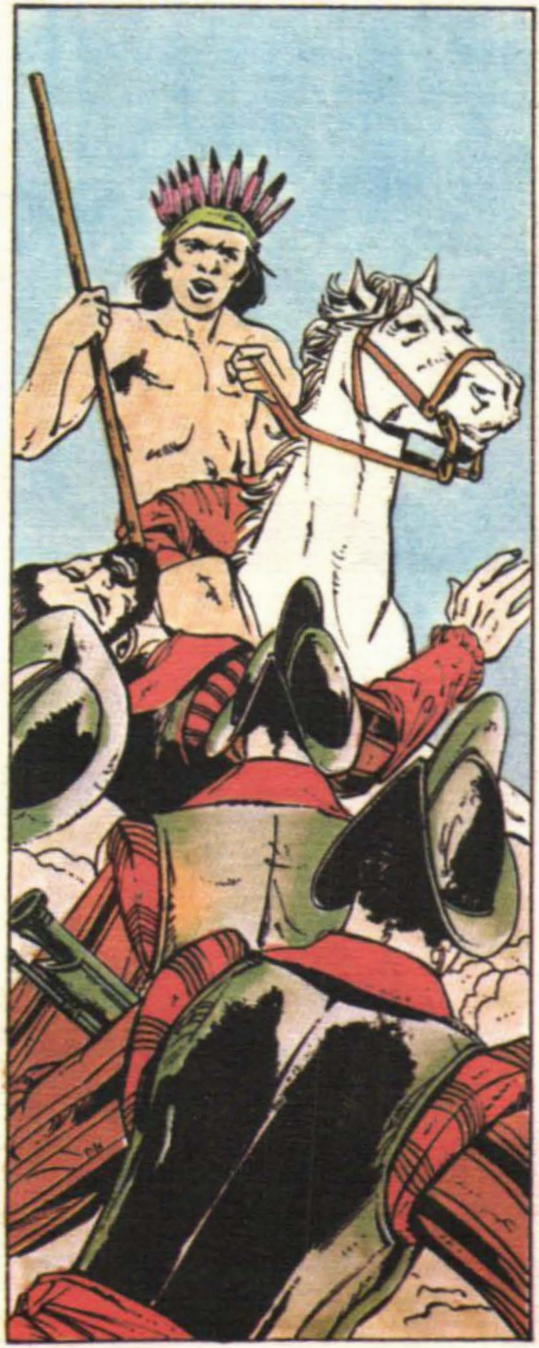
DOSTU KATALONYALI SAİR VE YAZAR JUAN BOSCAN (BOSKAN), ESERLERİNİN ÇOĞUNU O DÖNEMDE AVRUPA'DA LATİNCE'DEN SONRA GELEN EN ÖNEMLİ DİL OLAN KATALAN LEHÇESİNDE YAZMIŞTIR.

1510 YILINDA DOĞMUŞ OLAN LOPE DE RUEDA İSPANYOL TİYATROSUNUN KURUCUSU OLARAK TANINIR.
İTALYAN KOMEDİ SANATININ ETKİSİNDE KALEME ALINMIŞ OLAN PİYESLERİNDE KOLAY ANLAŞILAN DİYALOGLARA, İLGİNÇ KİŞİLİKLERE VE SAHNE HİLELERİNE YER VERMİŞTİR.

BAŞLANGIÇTA YALNIZCA SARAYDA SAHNELENEN OYUNLAR, ZAMANLA SOKAKTA OYNANMAYA BAŞLANMIŞ VE TİYATRONUN GEZİCİ TOPLULUKLAR SAYESİNDE GENİŞ BİR HALK KİTLESİNE ULAŞMASI SAĞLANMIŞTIR.

XVI. YÜZYIL SONUNDA İSPANYOL EDEBİYATINA TARİHİ ROMAN TÜRÜNÜ SOKAN İLK KİŞİ, "GRANADA İÇ SAVAŞLARI" ADLI ESERİN YAZARI GİNES PEREZ DE HİTA'DIR. CANLI VE NEŞELİ BİR ÜSLUPTA YAZILMIŞ OLAN BU ESERDE SIK SIK ANONİM ROMANSLARA RASTLANIR.

ALONSO DE ERCILLA (1533-1594)'-NIN "LA ARAUCANA" ADLI UZUN SİİRİ DE KONUSUNU TARİHTEN ALAN ESER-LER ARASINDADIR VE SİLİ'NİN İSPAN-YOLLAR TARAFINDAN ALINMASI SIRA SINDA KIZILDERİLİLERİN.....

...GÖSTERMİŞ OLDUĞU KAHRAMAN-LIKLARI DİLE GETİRİR. "ALTIN ÇAĞ" BOYUNCA YALNIZCA EDEBİYAT ALA-NINDA ESER VERİLMEMİŞ, ANTO-NİO DE GUEVERA, RAHİP VICTORIA VE FRAY BARTOLEME DE LAS CASAS GİBİ ŞAHSİYETLER DEVLET YÖNETİMİ, ULUSLARARASI HUKUK VE FIKAT-SEFE KONULARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLARI ELE ALMIŞLARDIR.

BUNLARIN YANI SIRA FLORIAN DE OCAMPO, JERONIMO ZURITA, BERNAL DIAZ DEL CASTILLO VE ANTONIO HERRERA GIBI ÜNLÜ TARIHÇILER, ZAMANIN ESKI-DÜNYA'DA OLDUĞU KADAR YE-NIDÜNYA'DAKI OLAYLARINI DA BASARI ILE INCELEMIŞLERDIR.

REFORM'A KARŞI ÇIKANLARIN EN GÜÇLÜLERINDEN BIRI OLAN IGNACIO DE LOYALA'YI YARATMIŞ OLAN ISPANYA, LAIK SAIRLERIN YANI SIRA SAIR-RAHIPLERIYLE DE ÜNLÜDÜR.

PIKARESK ROMA!... ORTAYA ÇIKIŞI, TARİHİ ROMANLA AYNI DÖNEME RASTLAR. ADI GEÇEN ROMANLARIN EN ESKİSİ, YAZARI BELLİ OLMAYAN "LAZARİLLO DE TORMES"DİR. REALİST VE ALAYCI BİR DİLLE YAZILMIŞ OLAN BU ESERLERDE BAŞLICA KAHRAMANLAR "PİCAROS"LAR (YANKESİCİLER) VE....

.... "HİDALGO"LAR (FAKİR AMA GURURLU SOYLULAR)'DIR. PIKARESK TÜRDE YAZAR, NASIL OLAYLARI VE KİŞİLERİ İÇİNDEN GELDİĞİ GİBİ SADE BİR DİLLE ANLATIYORSA, LUİS DE GONGORA (1561-1627) NIN ESERLERİNDE DE AKSİNE, ANLAŞILMASI ZOR BİR DİLDEN YARARLANMIŞTIR:
"YALNIZLIKLAR!

LUIS DE GONGORA, GEREK ESERLERINDEKI MELODIK YAPI, GEREKSE NÜKTE ANLAYISI VE IFADE OLGUNLUĞU ILE KASTILYA EDEBIYATININ EN ÖNDE GELEN ŞAIRLERINDEN BIRIDIR. ONUN BAŞLATMIŞ OLDUĞU "CULTISMA" YA DA DIĞER ADIYLA "GONGORACILIK" AKIMI, XVII. YÜZYILDAN ITIBAREN ISPANYOL EDEBIYATINI ETKISI....

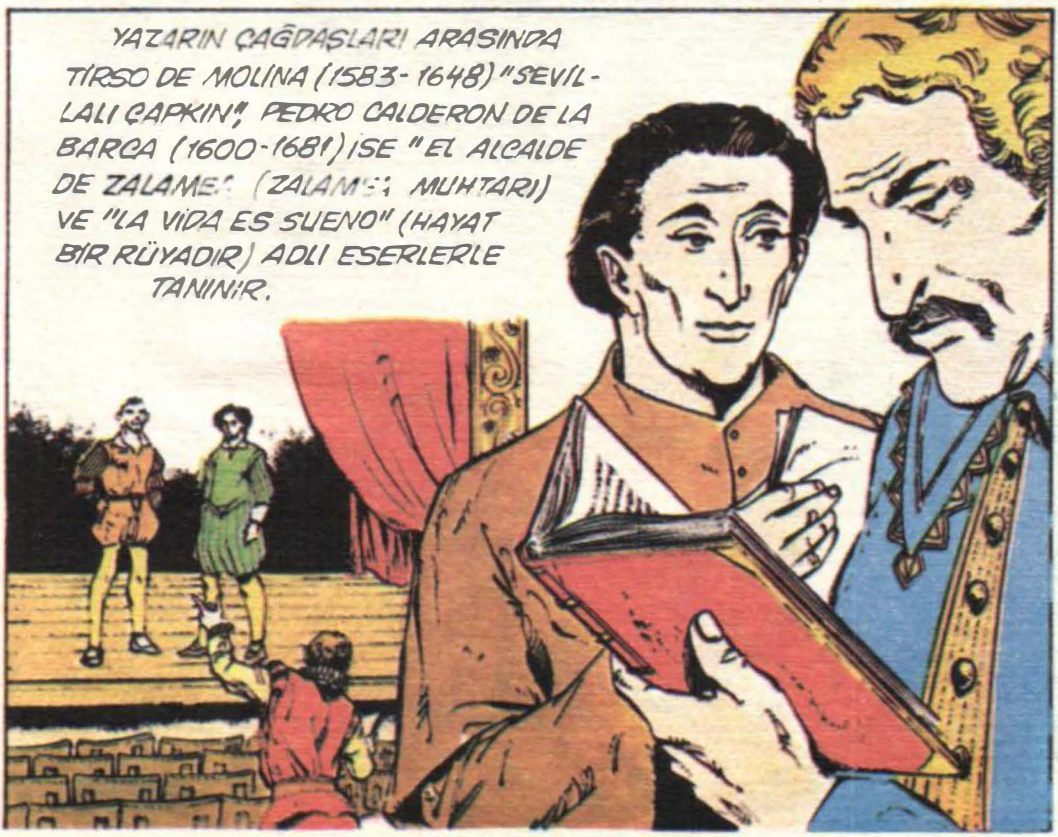

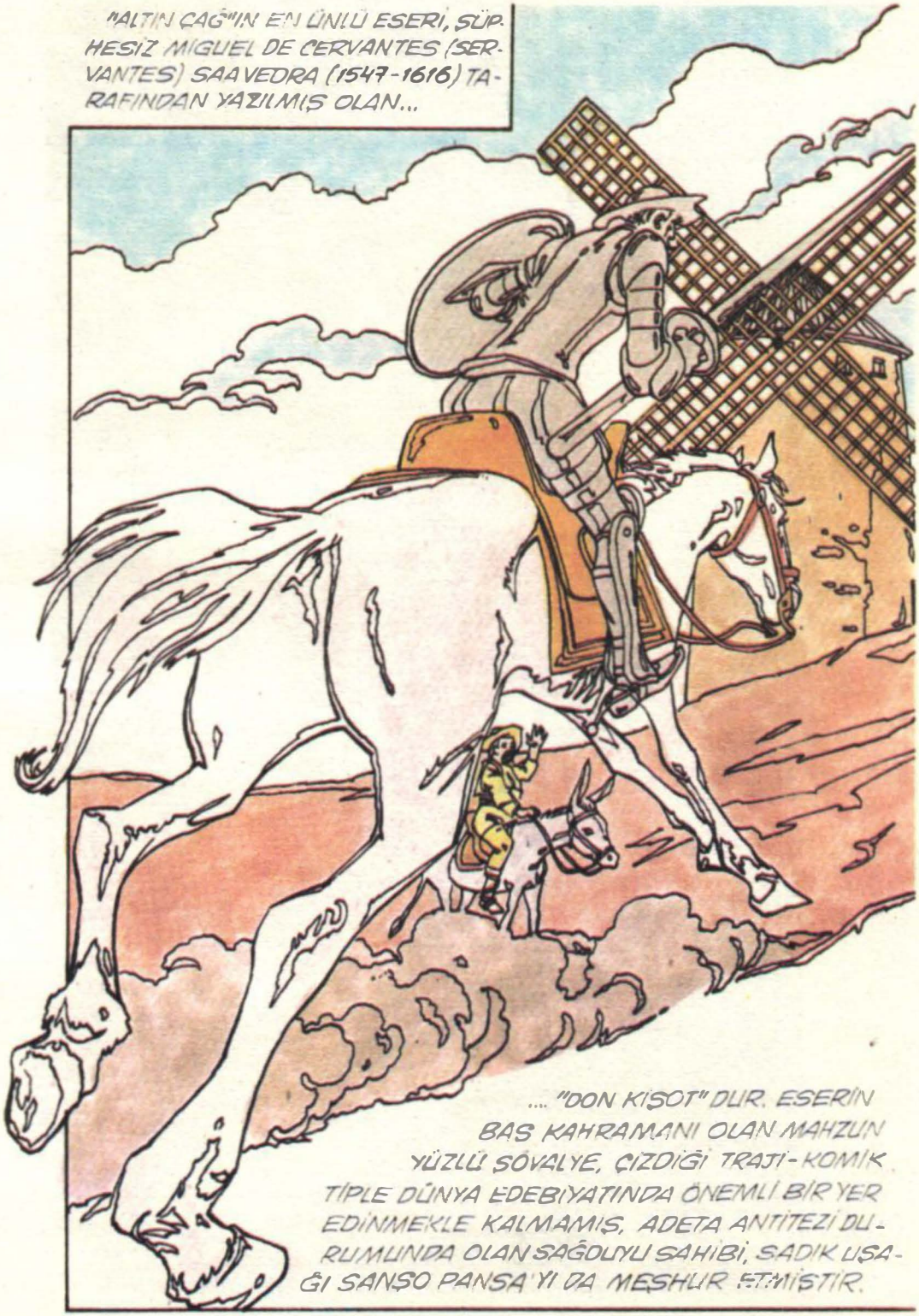
...ALTINA ALMIŞTIR.

OLAĞANÜSTÜ ENERJIK BIR YAPIYA SAHIP OLAN LOPE DE VEGA (1562-1635) COŞKULU TEMPOSU VE ÜRETKENLIĞIYLE "ALTIN ÇAĞ"IN EN BÜYÜK DRAMATURGLARINDAN BIRIDIR. 1.800'DEN FAZLA PIYES YAZMIŞ, BUNLARIN ANCAK 500 TANESI GÜNÜMÜZE ULAŞABILMIŞTIR.

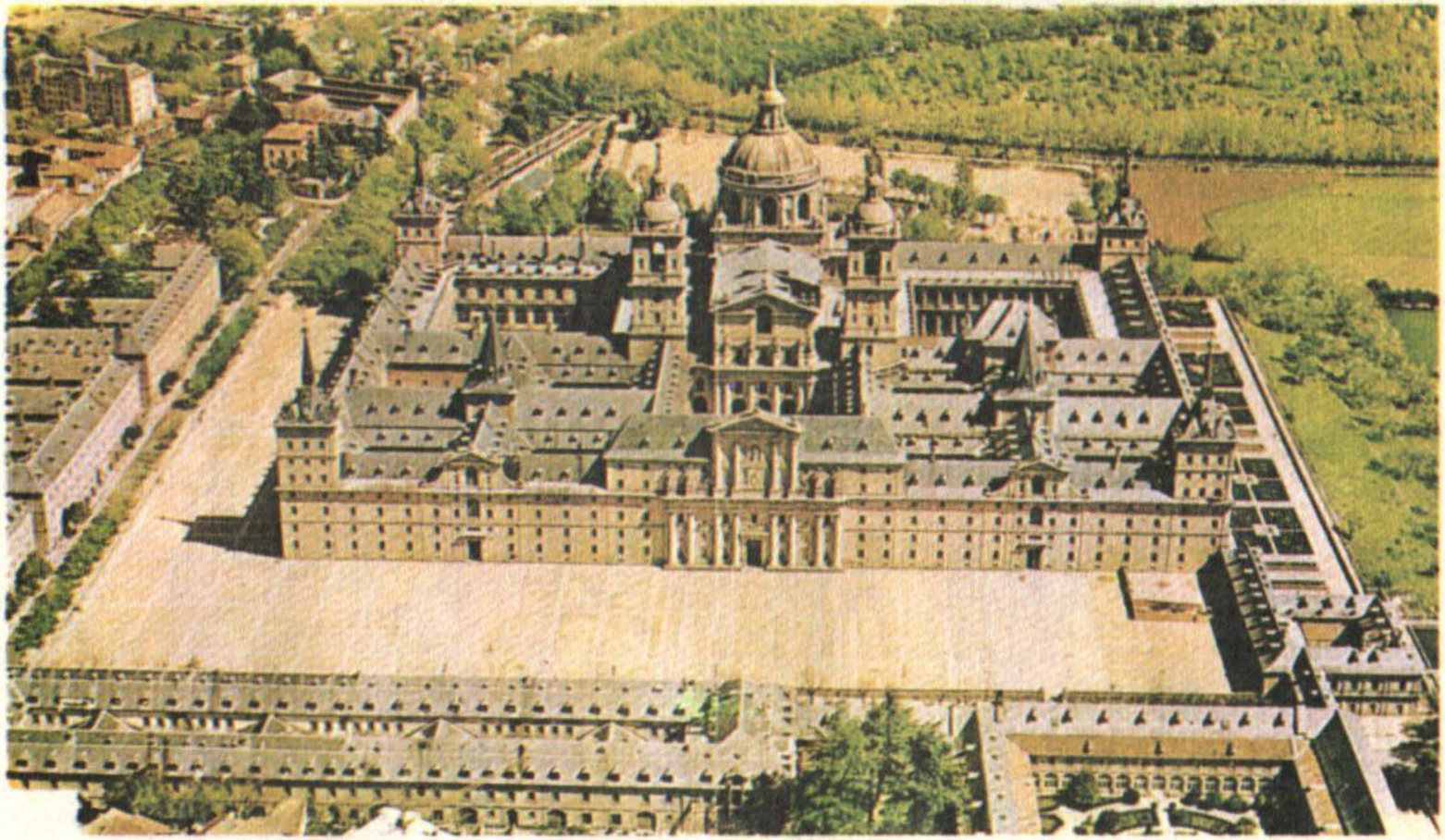

ESERLERİNDEKİ DRAMATİK ŞİİRSELLİK GEREK DİL ZENGİNLİĞİ, GEREKSE SOSYAL YERGİLERE BAŞVURMASI VE SAHNEYE KOYUŞTAKİ USTALIK SAYESİNDE MÜKEMMELLİĞE ULAŞMIŞ OLUMDADIR. KLÂSİKLERİ ARASINDA ŞUNLAR SAYILABİLİR: "FUENTEOVEJUNA", "EL MEJOR ALCALDE EL REY" VE "PERİBAÑEZ".

YAZARIN ÇAĞDAŞLARI ARASINDA TİRSO DE MOLİNA (1583-1648) "SEVİLLALI ÇAPKIN", PEDRO CALDERON DE LA BARCA (1600-1681) İSE "EL ALCALDE DE ZALAMEA" (ZALAMEA'NIN MUHTARI) VE "LA VİDA ES SUEÑO" (HAYAT BİR RÜYADIR) ADLI ESERLERLE TANINIR.

SERT BİR AHLÂKÇI, ŞAİR VE FİLOZOF OLAN FRANCİSCO DE QUEVEDO (FRANSİSKO DÖ KUEVEDO, 1580-1645) YAŞADIĞI DÖNEMİN AKSAKLIKLARINI VE ÜLKENİN ÇÖKÜŞÜNÜ AĞIR BİR DİLLE ELEŞTİRMİŞTİR. PİKARESK TÜRDE KALEME ALDIĞI "EL BUSCON" (MACERAPEREST) ADLI ESERİNDE....
....KENDİ ÖĞRENCİLİK HAYATINDAN KOMİK SAHNELERE YER VERİR. "LOS SUENOS" (HAYALLER) ADLI ESERİNDE OLDUĞU GİBİ, BURADA DA HÜZÜNLÜ BİR İFADE SEZİLMEKTEDİR.
54

"ALTIN ÇAĞ"IN EN ÜNLÜ ESERİ, SÜPHESİZ MİGUEL DE CERVANTES (SERVANTES) SAAVEDRA (1547-1616) TARAFINDAN YAZILMIŞ OLAN...
.... "DON KİŞOT" DUR. ESERİN BAŞ KAHRAMANI OLAN MAHZUN YÜZLÜ ŞÖVALYE, ÇİZDİĞİ TRAJİ-KOMİK TİPLE DÜNYA EDEBİYATINDA ÖNEMLİ BİR YER EDİNMEKLE KALMAMIŞ, ADETA ANTİTEZİ DURUMUNDA OLAN SAĞDUYU SAHİBİ, SADIK UŞAĞI SANŞO PANSA'YI DA MEŞHUR ETMİŞTİR.

AYNI PARLAKLIK RESİM VE MİMARİ ALANDA DA GÖZE ÇARPAR. BU DÖNEMDE İNŞA EDİLMİŞ OLAN BAŞLICA ESERLER, ALCALA DE HENARES ÜNİVERSİTESİ (CERVANTES'İN DOĞDUĞU KENTTE), TOLEDO ALKAZAR'I VE II. FİLİP'İN EMRİ ÜZERİNE MİMAR HERRERA TARAFINDAN SAİNT-QUENTİN ZAFERİNİN ANISINA YAPILMIŞ OLAN EL ESCORİAL SARAYI'DIR.

EL ESCORİAL SARAYI

GİRİT'TE DOĞMUŞ OLAN RESSAM DHOMİNİKOS THEOTOKOPOULOS, OLGUNLUK DÖNEMİNİ VENEDİK'TE TAMAMLAMIŞ....

... DAHA SONRA GELDİĞİ İSPANYA'DA "EL GRECO" ADIYLA ÜNLÜ TABLOLARIN AĞIR BASTIĞI ESERLER VERMİŞTİR. TİNTORETTO'NUN ÖĞRENCİSİ OLAN SANATÇININ II. FİLİP'E TERS DÜŞTÜĞÜ İÇİN TOLEDO'YA ÇEKİLDİĞİ VE 1614 YILINDA ÖLDÜĞÜ BİLİNİR. ESERLERİ ARASINDA EN TANINMIŞI, "ORGAZ KONTU'NUN CENAZE TÖRENİ" ADLI TABLODUR.

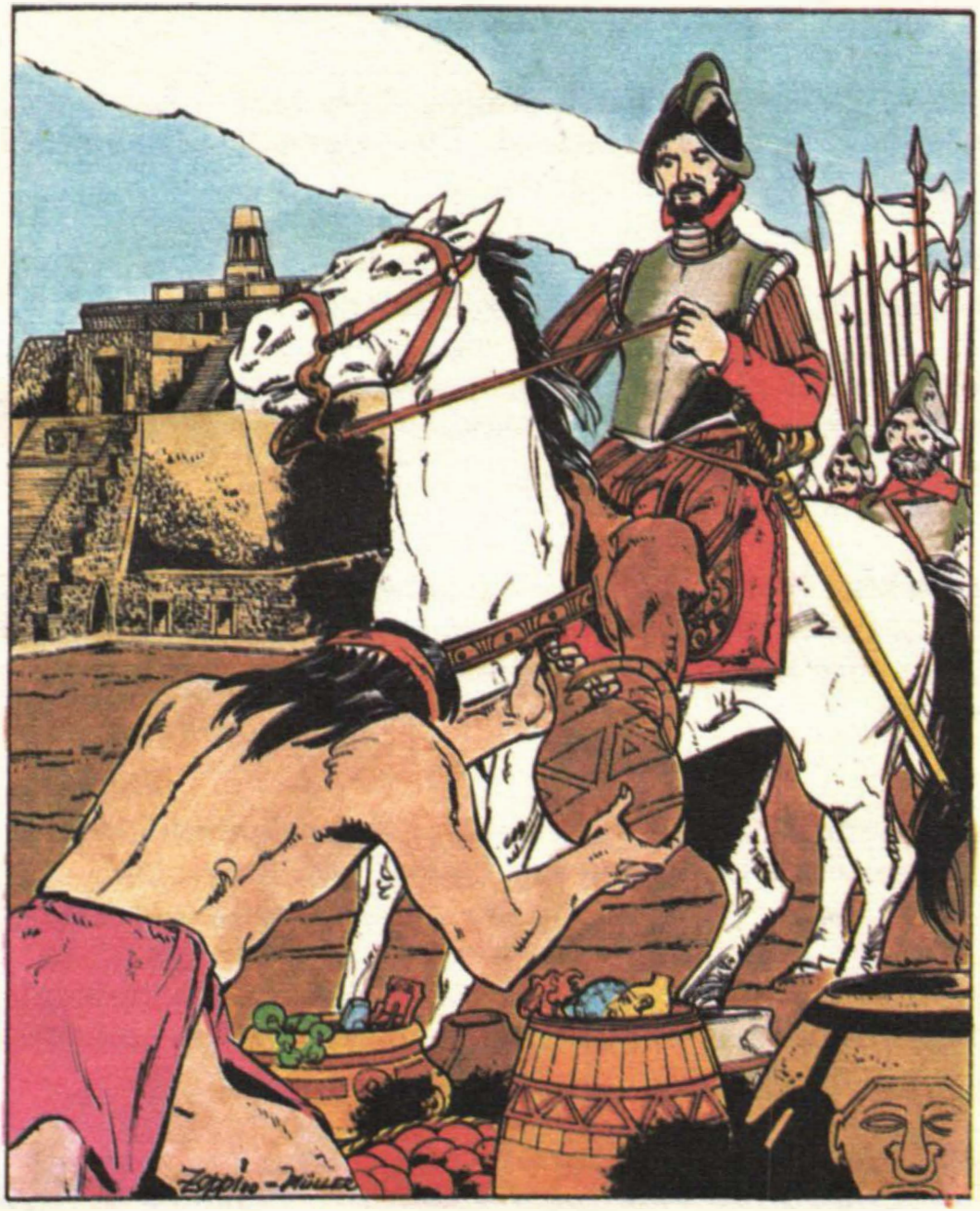
İSPANYOL RESİM SANATININ XVII. YÜZYILDAKİ BİR DİĞER USTASI, 1599'DA SEVİLLE'DE DOĞMUŞ OLAN VELAZQUEZ (VELAZKEZ) DİR VE IV. FİLİP'İN BÜYÜK BEĞENİSİNİ KAZANMIŞTIR.

KRALLA... "AYYAŞLAR" GİBİ HALKTAN KİŞİLERİ DE RESMETMİŞTİR.

SB VELAZQUEZ: "NEDİMELER"

GÜZEL SANATLAR, EDEBİYAT VE FELSEFE ALANINDA PARLAK BİR DÖNEMİN SÜRDÜĞÜ XVII. YÜZYIL BOYUNCA İSPANYA'NIN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ EN BÜYÜK ATILIM, YENİDÜNYA'NIN KEŞFİ VE FETHİ OLAYIDIR.

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1598

Fransa ile İspanya arasında Vervins Banş Antlaşması imzalandı. II. Filip'in ölümüyle yerine oğlu III. Filip geçti.

1603

İngiltere kraliçesi I. Elizabeth öldü. Yeni kral I. James banş yanlısı olup İspanya hayranıydı. Bu nedenle iki ülke arasında bir banş antlaşması yapıldı.

1609

Hollanda ile 12 yıllık bir ateşkes imzalandı. Luther yanlılan ile aynı haklara sahip olmak isteyen Kalvinistler, seçici prens Friedrich liderliğinde Protestan Birliği'ni kurdular. Bunun üzerine Katolikler de Bavyeralı Maximilian önderliğinde Katolik Birliği adı altında birleştiler.

1610

Fransa kralı IV. Henri öldürüldü. Daha sonra XIII. Louis adıyla tahta geçecek olan oğlu henüz çocuk yaşta bulunduğundan ülke bir süre kraliçe Marie de Medicis ve gözdeleri tarafından yönetildi.

1612

Kutsal Roma-Germen imparatoru II. Rudolf'un varis bırakmadan ölmesi üzerine yerine yaşı bir hayli ilerlemiş olan kardeşi Matthias geçti, ancak onun da çocuğu bulunmamaktaydı. Matthias'ın ölümünden sonra iktidar Steiermark dükü II. Ferdinand'a devroldu. Avusturya ve Macaristan tarafından tanınan İmparator, Protestanlann yoğun olarak bulunduğu Bohemya'da sert tepkilerle karşılandı.

1614

XVI. yüzyılın ortalarında doğan ve İspanyol resminin en büyük

ustalanndan biri olan El Greco (asıl adı Dhominikos Theotokopoulos'tur) öldü.

1616
Kastilya edebiyatının en büyük yazan ve "Don Kişot" adlı ölümsüz eserin yaratıcısı Miguel de Cervantes Saavedra (Doğ. 1547) hayata veda etti.

1617-1620
Bu tarihte reşit olan XIII. Louis, annesini iktidardan uzaklaştırdı, ancak bu kez yönetimi başkumandan Luynes'le paylaşmak zorunda kaldı. Bohemyalılann Prag'da imparatorluk temsilcilerine karşı başlattıklan isyan sonunda Protestan birlikleri ülkeyi işgal etti. İsyancılar Habsburg hanedanını devirerek Protestan Birliği lideri, seçici prens Friedrich'i kral ilan ettiler. II. Ferdinand Bohemya'daki isyanı bastırmak amacıyla İspanyollarla anlaştı. Kont Tilly komutasındaki Avusturyalılar ve Bavyeralılardan oluşan ordu, İspanyol askerlerinin desteğinde Prag üzerine yürüdü ve 1620'de Bela Hora'da büyük bir zafer elde etti. II. Friedrich isyanın bastınlması üzerine kaçmak zorunda kaldı.

1621
III. Filip'in ölümüyle yerine oğlu IV. Filip geçti. Hollanda ile İspanya arasındaki ateşkes antlaşması bozuldu. Fransa'da Luynes'den boşalan yere Richelieu atandı.

1625-1626
Bir İspanyol kenti olan Cadiz'e yapılan İngiliz saldınsı başansızlıkla sonuçlandı. İspanyollar uzun bir kuşatma sonunda önemli bir Hollanda kenti olan Breda'yı ellerine geçirdiler. İngiltere kralı I. James'in ölümüyle iktidar, oğlu I. Charles (Çarls)'a devroldu. Küçük bir ordu ile Almanya'yı istila eden Danimarka kralı IV. Christian, Protestan prenslerden gördüğü destek sonucunda bazı zaferler elde etti. Ancak Lutter Savaşı' nda Tilly'ye yenik düştü. Wallenstein'in paralı askerleri Kuzey Almanya'yı işgal ettiler. Katolikler, Brandenburg eyaletinin

yardımıyla Danimarkalıları Almanya topraklarından kovmayı başardılar.

1627
"Cultisma" akımının önde gelen temsilcisi Luis de Gongora (Doğ. 1561) öldü.

1629-1631
IV. Christian Lübeck Barış Antlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı.Katolik kilisesinin müsadere edilmiş olan mallarının geri verilmesini öngören bir ferman yayınlayan II. Ferdinand, Protestan Alman prenslerinin büyük tepkisiyle karşılaştı. Almanya, 1630 yılında, Fransa'nın müttefiki İsveç kralı Gustaf II. Adolf tarafından işgal edildi. Kral aynı yıl Pomeranya'yı ve Mecklemburg'u fethetti. Magdeburg kenti Tilly'nin askerlerince yağmalandı. Bunun üzerine Brandenburg,Saksonya ve öteki Alman eyaletleri İsveç kralına karşı aralarında bir ittifak kurdular. İsveç kralının Lech'te büyük bir zafer kazandığı çarpışmalarda Tilly hayatını kaybetti. Wallenstein'ın paralı askerlerini Lützen'de geri püskürten Gustaf II. Adolf da zaferi kutlayamadan öldü ve askerleri geri çekilmek zorunda kaldı.

1634
Wallenstein, karargâhında öldürüldü. İsveç ordusu Nördlingen'de yenilgiye uğradı. Katolik Almanlarla Protestanlar barış görüşmelerine başladılar.

1635
İmparator ile barış yanlısı prensler arasında Prag Antlaşması imzalandı. Barışı ilk bozan Fransa oldu. Bunun üzerine İmparator'un müttefiki olan İspanya Fransa'ya birçok cepheden saldırıya geçti. Aynı yıl piyesleriyle tanınmış olan yazar Lope de Vega (Doğ. 1562) öldü.

1640-1643
Savaş hâlâ devam etmekteydi. Hollandalılar Fransızlarla bir

ittifak kurdular. Portekiz'de çıkan isyan sonucunda ülke İspanya'dan ayrıldı ve krallığa Braganza soylusu IV. Joao getirildi. Bu arada Katalonya bölgesi ve Napoli, çeşitli isyanlarla sarsılmaktaydı. 1641'de II. Ferdinand öldü ve yerine oğlu III. Ferdinand geçti. Ertesi yıl Richelieu hayata veda etti. Fransızlar 1643'te Rocroi'da büyük bir zafer elde ettiler.

1645
Francisco de Quevedoy Villegas (Doğ. 1580) öldü.

1646-1648
Fransızlar Bavyera'yı istila ederek Viyana'yı tehdide başladılar. İki yıl sonra Lens Savaşı'nda İspanyolları bozguna uğrattılar. Aynı yıl imzalanan La Haye (La Hey) Antlaşması uyarınca İspanya Hollanda'ya bağımsızlık tanımak zorunda kaldı. Vestfalya Antlaşması ile 30 Yıl Savaşları sona erdi. Barışa yanaşmayan İspanya Fransa'ya karşı saldırılarını sürdürdü. Ünlü dramaturg Tirso de Molina (Doğ. 1583), 1648'de öldü.

1659
11 yıl süren zorlu çarpışmalardan sonra Fransızlar Dunes'de büyük bir zafer elde ettiler. İspanya Fransa ile Pireneler Antlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı ve İspanya'nın üstünlüğü sona erdi. IV. Filip'in bundan sonra Portekiz'i geri alma yolundaki teşebbüsleri de başarısızlıkla sonuçlanacaktı.

1660
Ünlü İspanyol ressam Diego Velazquez (Doğ. 1599) bu tarihte hayata gözlerini yumdu.

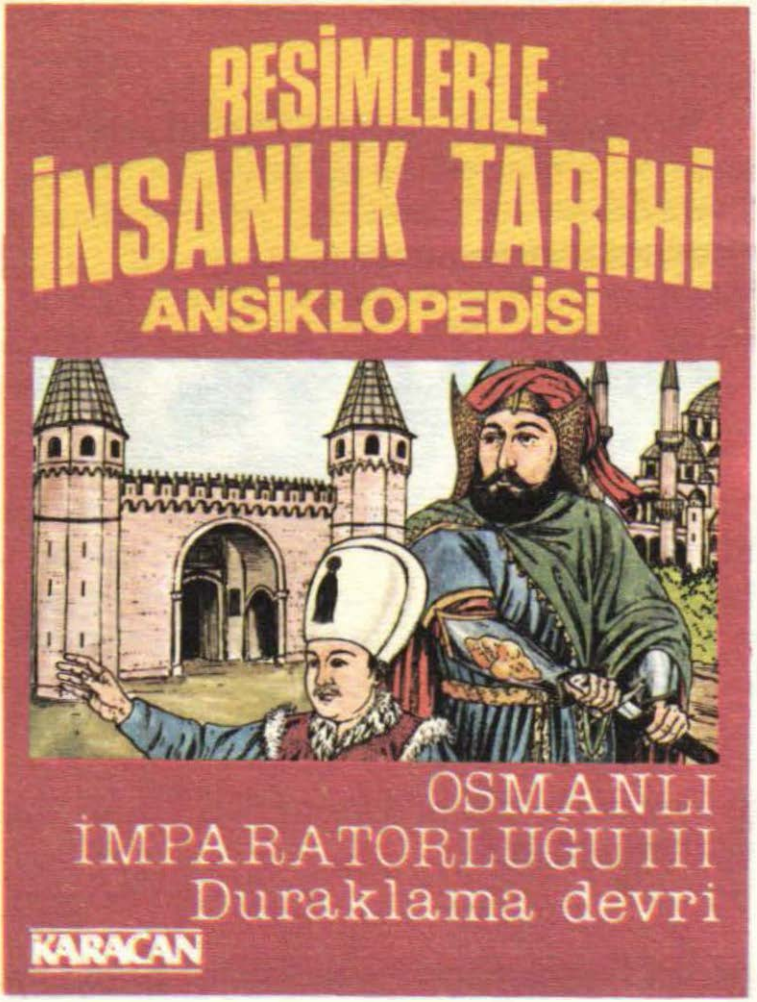
1665
IV. Filip'in ölümünden sonra taht, 4 yaşındaki oğluna kaldı. Prens sağlıksız ve zekâca biraz geri olduğundan II. Carlos adıyla tahta geçinceye kadar kral naipliği görevini annesi Avusturyalı Mariana üstlendi. Üç yıl sonra Portekiz'e bağımsızlığını kazandıran Lizbon Antlaşması imzalandı.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

OSMANLI İMPARATORLUĞU III

Duraklama devri

BAYİNİZDEN ŞİMDİDEN AYIRTINIZ